

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Beaty Miničovej a členiek JUDr. Eleny Krajčovičovej a JUDr. Viery Pepelovej, v právnej veci žalobcov **1/ J., 2/ M., 3/ A., 4/ P., 5/ M., 6/ H., 7/ Š., 8/ A., 9/ P. a 10/ A.**, všetci zastúpení žalobcom v 1. rade **J.**, proti žalovanému **P.**, zastúpenému JUDr. I., o zaplatenie 192 082 Sk s príslušenstvom, na odvolanie žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 3. októbra 2006 č. k. 4Cbs/10/2003-168, takto

rozhodol:

Odvolacie konanie o zaplatenie 32 107 Sk **zastavuje.**

Vo zvyšnej časti napadnutý rozsudok **mení** tak, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobcom 17,6% ročný úrok z omeškania zo sumy 32 107 Sk od 23. mája 1994 do zaplatenia.

Žalobcom náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi 32 107 Sk so 17,6% úrokom z omeškania od 9. februára 1993 do zaplatenia, všetko v lehote 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku. V prevyšujúcej časti žalobu zamietol a účastníkom konania nepriznal náhradu trov konania. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že žalobca sa podanou žalobou domáhal

zaplatenia majetkového podielu v sume 192 082 Sk na základe zákona č. 42/1992 Zb. v znení neskorších predpisov. Po smrti žalobcu sa stali účastníkmi konania desiaty žalobcovia, ktorí navrhli zmenu žaloby tak, že žiadali peňažné plnenie z titulu vyrovnacieho podielu. Okresný súd v Prešove pripustil zmenu právneho dôvodu žaloby z majetkového podielu na vyrovnací podiel a so zreteľom na zmenu vecnej príslušnosti súdu postúpil vec Krajskému súdu v Prešove.

Krajský súd ako súd prvého stupňa vzhľadom na rozdielne tvrdenia účastníkov konania ohľadne výšky vyrovnacieho podielu ustanovil znalkyňu za účelom jeho výpočtu. Konštatoval, že v stanovách nie je popísaný postup výpočtu vyrovnacieho podielu, preto uložil znalkyni vypočítať podiel podľa ustanovenia § 233 Obchodného zákonníka. Po vypracovaní znaleckého posudku súd prvého stupňa neprihliadol k námietke žalobcu, že znalcom stanovená výška vyrovnacieho podielu v sume 32 107 Sk nie je správna, nakoľko znalec posudok vypracoval v priestoroch žalovaného a bol ovplyvňovaný. Súd sa stotožnil s výškou vyrovnacieho podielu v sume 32 107 Sk stanovenou znalkyňou a žalobe v tomto rozsahu vyhovel.

O úrokoch z omeškania rozhodol podľa § 369 ods. 1 Obchodného zákonníka. Uviedol, že žalovaný si riadne a včas svoj záväzok zaplatiť vyrovnací podiel vo výške 32 107 Sk po zrušení členstva žalobcu v družstve nesplnil, preto dňom nasledujúcim po tomto dni sa ocitol v omeškaní. Obvyklá úroková sadzba za úvery, poskytnutá bankami, bola 17,6% ročne, preto súd prvého stupňa priznal úrok 17,6% ročne od 9. februára 1993 do zaplatenia. V prevyšujúcej časti žalobu zamietol.

Proti tomuto rozhodnutiu podal odvolanie žalovaný. Žiadal rozsudok vo vyhovujúcej časti zmeniť a žalobu v napadnutej časti, t.j. v celom rozsahu zamietnuť, pretože súd prvého stupňa na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam a vec nesprávne právne posúdil. Poukázal, že podľa ustanovenia § 233 Obchodného zákonníka možno postupovať len v prípade, ak stanovy žalovaného neustanovujú inak. Stanovy v článku 21 obsahujú ustanovenia o vyrovnacom podiele, jeho výške a splatnosti.

Žalobcovia navrhli rozsudok v napadnutej časti potvrdiť, pretože pri rozhodovaní veci mal súd prvého stupňa všetky podklady potrebné pre rozhodnutie vrátane stanov.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p.) prejednal odvolanie podľa § 214 ods. 1 O.s.p. v napadnutom rozsahu a z uvedených dôvodov podľa § 212 ods. 1 O.s.p. a dospel k záveru, že odvolanie je sčasti opodstatnené.

Na pojednávaní pred odvolacím súdom vzal žalovaný odvolanie voči výroku súdu prvého stupňa, týkajúceho sa povinnosti zaplatiť žalobcom istinu 32 107 Sk, späť. Keďže žalovaný vzal odvolanie späť v čase, keď o ňom nebolo ešte rozhodnuté, Najvyšší súd Slovenskej republiky odvolacie konanie o zaplatenie 32 107 Sk podľa § 207 O.s.p. zastavil. Tým rozhodnutie v tejto časti nadobudlo právoplatnosť, ako keby odvolanie nebolo podané (§ 222 ods. 1 O.s.p.).

Predmetom odvolacieho konania zostalo určiť splatnosť nároku na zaplatenie vyrovnacieho podielu, t.j. určenie dňa od ktorého sa žalovaný dostal do omeškania so splnením svojho peňažného záväzku voči žalobcom.

Žalobcovia ako právni nástupcovia si uplatnili nárok na zaplatenie vyrovnacieho podielu, nakoľko ich právny predchodca v súlade s článkom 16 stanov žalovaného vystúpil z členstva v družstve na základe podania zo 7. júla 1993, v dôsledku čoho jeho členstvo zaniklo 31. októbra 1993.

Podľa ustanovenia § 233 Obchodného zákonníka v znení platnom do 1. októbra 2004 pri zániku členstva za trvania družstva má doterajší člen nárok na vyrovnací podiel.

Vyrovnaní podiel sa určí pomerom splateného členského vkladu doterajšieho člena násobeného počtom ukončených rokov jeho členstva k súhrnu splatených členských vkladov všetkých členov násobených ukončenými rokmi ich členstva.

Pre určenie vyrovnacieho podielu je rozhodný stav čistého obchodného imania družstva podľa účtovnej závierky za rok, v ktorom členstvo zaniklo. Pri určovaní výšky vyrovnacieho podielu sa neprihliada na imanie, ktoré je v nedeliteľnom fonde, a ak to vyplýva zo stanov, aj v iných zabezpečovacích fondoch. Takisto sa neprihliada na vklady členov s kratším ako ročným členstvom pred dňom, ku ktorému sa ročná účtovná závierka zostavuje.

Nárok na vyrovnací podiel je splatný uplynutím troch mesiacov od schválenia účtovnej závierky za rok, v ktorom členstvo zaniklo. Nárok na podiel na zisku vzniká len za obdobie trvania členstva.

Ustanovenia odsekov 2 až 4 sa použijú, len pokiaľ stanovy neurčujú inak.

Stanovy žalovaného z 21. januára 1993 obsahujú článok 21, podľa ktorého pri zániku členstva má doterajší člen družstva nárok na vysporiadanie za bežný rok, v ktorom došlo k ukončeniu členstva do 6 mesiacov po schválení ročnej účtovnej závierky. Vyrovnávací podiel na základe transformácie sa uhradza v peniazoch tým, ktorí vložili peňažný vklad. Ak členský vklad spočíval úplne alebo z časti vypočítateľného podielu z transformácie, má nárok na vyrovnací podiel v hodnote, ktorá je evidovaná v majetku družstva podľa skladby majetku družstva v čase zániku jeho členstva. Rozdiel medzi vyrovnacím podielom a vrátenou vecou má byť vyrovnaný v peniazoch. Nárok na vyrovnací podiel je splatný 7 rokov od schválenia účtovnej uzávierky za rok, v ktorom členstvo zaniklo. Stanovená výška úhrady je do 10% vkladu ročne. Pokiaľ člen po zrušení členstva v družstve podniká v obore činnosti na celej svojej výmere, má nárok na vyrovnací podiel podľa skladby majetku v zmysle zákona č. 42/1991 Zb. na základe živnostenského povolenia.

Podľa ustanovenia § 233 ods. 5 Obchodného zákonníka zákonnú úpravu vyrovnacieho podielu (§ 233 ods. 2 až 4 Obch. zák.) možno aplikovať len v prípade, ak stanovy družstva nestanovujú inak. V prejednávanej veci stanovy žalovaného obsahujú ustanovenie o vyrovnacom podiele, jeho výpočte a splatnosti. Obsah tohto ustanovenia je však neurčitý a nejasný a neurčitosť prejavu vôle podľa názoru odvolacieho súdu nemožno odstrániť ani prostredníctvom výkladového pravidla, v dôsledku čoho je uvedené ustanovenie podľa § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka

absolútne neplatné. Uvedenú skutočnosť potvrdzuje aj žalovaným predložené vyčíslenie výšky vyrovnacieho podielu žalobcov z 13. decembra 2005, v ktorom žalovaný pri výpočte podielu vychádzal z vlastného imania, nedeliteľného fondu, fondu podielnických listov a vkladu člena, teda nevychádzal z kategórií uvedených v článku 21 stanov žalovaného. Preto záver súdu prvého stupňa zakladajúci na konštatovaní, že pri výpočte vyrovnacieho podielu a jeho splatnosti je potrebné aplikovať ustanovenie § 233 Obchodného zákonníka, bol správny.

Súd prvého stupňa však pochybil pri určení termínu splatnosti vyrovnacieho podielu. Podľa § 233 ods. 4 Obchodného zákonníka je nárok na vyrovnací podiel splatný uplynutím troch mesiacov od schválenia účtovnej závierky za rok, v ktorom členstvo zaniklo. Nakoľko účtovná závierka bola schválená 23. februára 1994, žalovaný sa dostal do omeškania so zaplatením vyrovnacieho podielu žalobcov 23. mája 1994, od ktorého dňa mu je žalovaný povinný zaplatiť ročný úrok z omeškania vo výške 17,6%. Na základe uvedeného právneho stavu Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnuté rozhodnutie v časti výroku o zaplatenie príslušenstva pohľadávky podľa § 220 O.s.p. zmenil.

Žalobcom podľa § 224 ods. 1 v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p. vzniklo právo na náhradu trov odvolacieho konania. Nakoľko sa tejto náhrady vzdali, Najvyšší súd Slovenskej republiky im náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

Poučenie : Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

V Bratislave dňa 31. januára 2008

JUDr. Beata Miničová, v. r.
predsedníčka senátu